

A 2021. évi szinkronszámlálás időpontja január 29-31.

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) a lakosság bevonásával országos, évenként megismételt erdei fülesbagoly telelőhely felmérést hirdet, amiben bárki részt vehet. Az egyesület az egyéni megfigyelők, családok, baráti társaságok mellett óvodák, általános és középiskolák részvételére is számít.

Telelő erdei fülesbaglyok (Fotó: Orbán Zoltán)

Amennyiben csatlakozni kíván a felméréshez, kérjük, ezt az internetes Google jelentőlapot használja, ami a terepen, okostelefonon is könnyedén kitölthető és továbbítható: <https://goo.gl/forms/PWKKIqNIEKlx7II32>

(a cikk közepén részletesen is olvashat az adatok beküldéséről)

Telelő bagolycsapatok?

Az erdei fülesbaglyok különleges viselkedése, hogy a téli időszakban csapatosan keresik fel a települések, különösen az agrárterületek falvainak és városainak belterületeit. Egy-egy ilyen telelőhelyen többnyire néhány vagy néhány tucat egyed látható, de **Magyarország bagoly „fővárosában”, Túrkevéen, illetve a szomszédos Kisújszálláson a telelő erdei fülesbaglyok száma az ezer példányt is meghaladhatja!**

Hogy miért teszik ezt? Biztosan nem tudjuk, csak feltételezéseink vannak. Az egyik legfőbb vonzerő számukra a település környéki gyepek és szántók gazdag kistrágyaszármány-kínálata, ami a magyarországi enyhe teleken (a sarkkörön túli területekhez viszonyítva) könnyen és nagy biztonsággal hozzáférhető táplálékbaázist jelent számukra.

Ezeket azonban könnyebben és zavartalanabban érhetnék el, ha az agráridék fáin, facsoportjaiban, mezővédő erdősávjaiban töltenék a nappalokat. Csakhogy a sík és dombvidékek alapvetően lombhullató fáinak csupasz ágain gyülekező bagolytömegek nagy vonzerőt jelenthetnének az olyan ragadozómadaraknak, mint a parlagi sas, a héja, az egerészölyv vagy akár a kerecsen- és a vándorsólyom, melyek természetüknél fogva potenciális veszélyt jelenthetnek az erdei és a réti fülesbagolyra. Ez a veszély a belterületi nappalozással gyakorlatilag teljes egészében kiküszöbölhető, mivel ezek a fajok (a héja kivételével) nem szívelik az ember közelségét.

Jó ez nekünk?

A baglyok jelenléte gazdasági, környezet- és természetvédelmi, humán-egészségvédelmi szempontból is rendkívül hasznos, ezért a település, a térség, az ország egész lakosságának jól felfogott érdeke! Ez annak köszönhető, hogy a teletől erdei fülesbaglyok mindegyike napi két-három (kemény fagyok idején akár négy-hat) kistrágyacsálót is elfogyaszt.

Száz madárral és három hónapnyi teletéssel számolva az általuk biológiai úton eltávolított, mezőgazdasági kártevő egerek és pockok száma 18-27000 (36-54000), nem számolva a már néhány hetesen korábban ivaréretté váló kistrágyacsálók utódait – melyekkel ez a szám nagyságrendekkel nagyobb. Ha a baglyok (és más ragadozómadarak) nem végeznék el ezt a rágcsálóirtást, a feladatot mi csak súlyos környezet- és természetvédelmi, humán egészségügyi kockázatot jelentő mérgek bevetésével, és akkor is csak részben tudnánk megoldani.

*Ráadásul az év közben ritkán látható baglyok akár tömeges megfigyelése rendkívül izgalmas élmény is a város lakó, természeti élményekre vágyó lakosság számára – 2 fotó, katt a képre
(Fotók: Orbán)*

A felmérés története

Az erdei fülesbaglyok téli gyülekezőhelyeinek felmérési programját a Nimfea Természetvédelmi Egyesület kezdte 2009-ben, amit az idei évtől az MME Ragadozómadár-védelmi Szakosztály szervez és az MME Monitoring Központ segít

Mi a célja?

A teletől erdei fülesbaglyok lakossági felmérése kettős célt szolgál. Egyrészt az adatközlők szélesebb köre sokkal pontosabb országos információkat szolgáltat a jelenség területi eloszlásáról és nagyságrendjéről, mintha a felmérést csak hivatásos szakemberek végeznék. Másrészt tájékoztatja is az embereket erről a különleges állati viselkedésről, arra buzdítva gyerekeket és felnőtteket, hogy még több időt a szabadban töltve természetvédelmileg is hasznos önkéntes munkát végezve közösen tegyünk hazánk gazdag madárvilágának védelmében

Ki vehet részt benne?

Bárki, mivel a felméréshez nincs szükség különleges madártani ismeretre vagy felszerelésre, ráadásul a vizsgáldáshoz el sem kell utazni a városból, a faluból. Az MME az egyéni megfigyelők, családok, baráti társaságok mellett óvodák, általános és középiskolák részvételére is számít, akik a napi sétájuk, órai és szakköri munka keretében, a pedagógus segítségével vagy önállóan mérhetik fel a baglyokat, így gyakorolva az elektronikus eszközök, az okostelefon és az internet együttes terepi használatát is.

Mettől meddig tart?

Az országosan összehangolt, egyidőben végzett szinkron felmérés január harmadik hetének péntektől a következő (negyedik) hét hétfőjéig tart. **A telelő baglyokat azonban nem csak ilyenkor lehet számolni! A bagolycsapatokról egész télen várjuk az adatokat, melyeket akár utólag, a tavasz folyamán is érdemes beküldeni (lásd később, a "Hogyan és hova jelentsem az adatokat?" fejezetben), mert ezek is bekerülnek az éves összesítésbe!**

Hol keressem a baglyokat?

A lakott területi gyülekezések legtöbbször a települések központjában található parkok, köztintézményekhez tartozó udvarok, templomkertek örökzöldjein, illetve magánházak kertjeiben alakulnak ki, azonban lombhullatókon vagy a lakott területek határában fekvő temetők területén is előfordulhatnak kisebb csoportok.

A szinkronszámlálás során elsősorban a belterületen nappalozó erdei fülesbaglyok egyedszámára, az őket érintő veszélyeztető tényezőkre és egyéb kiegészítő adatokra vagyunk kíváncsiak, de ezzel párhuzamosan külterületi helyszínekről (ártéri erdők, telepített fenyvesek, sűrű ezüstfa állományok stb.) is érdemes és lehet adatot gyűjteni.

A baglyok tömeges jelenlétére utal a pihenőfák alatt felhalmozódó fehér ürülék, ...

... valamint a zsákmányállatok szőre és csontjai alkotta, a baglyok által felöklendezett köpet – 4 fotó, katt a képre (Fotók: Orbán Zoltán)

Mi kell hozzá?

A számláláshoz kézi távcső ajánlott, de lombhullató fákon, bokrokon akár szabad szemmel is pontosan meghatározható az erdei fülesbaglyok egyedszáma.

*Levelek hiányában a csupasz ágakon tömegesen pihenő erdei fülesbaglyok gyakran már messziről is jól láthatóak és számuk könnyedén meghatározható.
6 fotó, katt a képre (Fotók: Orbán Zoltán)*

Az erdei fülesbagoly telelőhelyeken magas, meglehetősen jó takarást biztosító örökzöldeken is nappalozhatnak madarak. Ezek a fák megnehezíthetik a nappali fényben történő, pontos számolást, hiszen nem biztos, hogy az összes bagoly észlelhető a zárt, sötét lombzatban. Ilyen esetekben lehet alkalmazni a szürkületi kihúzáskor vagy a hajnali behúzáskor történő számlálást, amivel pontosabb adatokat nyerhetünk a nappali fényviszonyok között történő számoláshoz képest, persze csak a problémás örökzöldek esetében.

*A télen is sűrű lombzatot viselő örökzöldek sötét belsejében már nehezebb a baglyok számolása – ilyenkor jól jön egy kézi távcső. 2 fotó, katt a képre
(Fotók: Orbán Zoltán)*

Hogyan és hova jelentsem az adatokat?

Az adatok rögzítésére és beküldésére két adatlapforma is elérhető, ezek a szükséges tájékoztatást is tartalmazzák:

- internetes Google form jelentőlap, ami a terepen, okostelefonon is könnyedén kitölthető és továbbítható: <https://goo.gl/forms/PWKKIqNIEKix7II32>
- papíralapú jelentőlap letöltése [itt >>](#)
- a **Madáratlasz Programban** résztvevők a megszokott MAP felületet használhatják, a Projekt mezőben a TASIOTU kódot (telelő erdei fülesbaglyok felmérése) alkalmazva. [További fontos infók a MAP felmérőinek >>](#)

Amint azt a rutinos adatgyűjtők már jól tudják, „a nulla adat” is adat! Ez ebben az esetben annyit jelent, hogyha valaki nem talál nappalozó erdei fülesbaglyokat az általa kiválasztott településen (amelyet alaposan átnézett!), az is küldje el tapasztalatait, mert hosszú távon ez is értékes információként szolgálhat!

Az erdei fülesbaglyok mellett egyéb bagolyfajok is megjelenhetnek a nappalozóhelyeken, akár az előbbi faj egyedei közé vegyülve, akár azoktól elkülönülve. Ennek értelmében az erre vonatkozó megfigyeléseket is (réti fülesbagoly, kuvik stb.) is köszönettel fogadjuk.

Az erdei fülesbagoly telelőcsapatok madárról madárra történő számolásakor figyeljük, keressük a sokkal-sokkal ritkább, de alkalmilag feltűnő réti fülesbaglyokat is. Utóbbiak tolfüle kisebb, szeme (irisze) sárga, nem pedig narancssárga, mint az erdei fülesbagolynál, ami a fekete maszkkal szigorúbb tekintet kölcsönöz a fajnak. 4 fotó, katt a képre (Fotók: Orbán Zoltán)

Amennyiben kérdése van a bagoly szinkronszámlálással kapcsolatban, kérjük, az erdeifules@mme.hu e-mail címre írjon!

*Levelét Kovács Ági, az MME Ragadozómadár-védelmi Szakosztály erdei fülesbagoly fajvédelmi koordinátora, a felmérés irányítója válaszolja meg
(Fotó: Orbán Zoltán)*

Mi történik az adataimmal?

Készül egy éves összesítés (itt nézhető meg a **2017. évi összefoglaló**, itt pedig a **2018. évi beszámoló**), illetve minden információ bekerül az országos Madáratlasz Program adatbázisába, ami pedig részét képezi egy európai szintű MAP összesítésnek.

Mikor tudok meg összesített eredményeket?

Várhatóan 2018. február közepén, amiről természetesen az MME honlapján, illetve a **bagolyszámlálók Facebook oldalán** is beszámolunk

Hol csatlakozhatok baglyos közösséghez?

A felmérés Facebook közösségi oldala: <https://www.facebook.com/erdeifulesbagolyszamlalok/>

Kell-e etetni a telelő baglyokat?

Közvetlenül, úgy mint az énekesmadarakat, nem és nem is kell, mert az etetőkből kihulló mag oda vonzza az egereket, amikre a baglyok éjszakánként így vadászni tudnak. Illetve léteznek baglyetető egérvár megoldások, amikről [itt olvashat >>](#)

Amennyiben hasznosnak találta ezt az oldalt, kérjük, ossza meg ismerősei, barátai körében is, különös tekintettel a pedagógusokra, hogy közösen minél többet tehessük! Köszönjük!